

У лісах не загубився Карасин...

Обсипана багрянцем опалого листя бруківка, якою їхали до Карасина понад годину, здавалась, не закінчиться ніколи. Нерукотворну красу має ця віддалена місцевість – заворожує сосновий бір, виблискує природо рожна канава, яку місцями завалили деревами бобри. Коли ж з'явилося в цих лісових нетрях село? З чим пов'язана його загадкова назва?

«Кара сину»

Мешканці глибинки стверджують, що назва їх населеного пункту походить від словосполучення «карасину». Колись, мовляв, батько відправив свого неслухняного сина господарювати на далекий хутір. Такою була кара для нього. «Уперше відвідати Карасин мені випало в 1947 році, - писав відомий сарненський краєзнавець Володимир Леснічук. — Добирався до нього на волах від Карпилівки часовим путівцем. Між цими селами, відразу за містком через річку Лисницю, побачив односторонню алею з ялин і декількох каштанів, праворуч від них - фундаменти житлових будинків і бараку, а поруч — старий фруктовий сад. Отже, тут був фільварок. За словами старожилів довколишніх населених пунктів, у цій місцині жив пан Гавронський, який мав солідну лісову дачу, великий сінокіс з осушувальною системою, ставки, де розводили рибу, а також цегляний завод. Щоправда, сам він багато подорожував, тому хазяйнувала завзята, але зла й мстива пані. У селі на той час був один телефонний апарат, детекторний радіоприймач і чотири гасових лампи. Довкола - ліси та болота. Похмурий пейзаж оживляло лише велике мальовниче озеро з карасями та в'юнами. До речі, карасинські сушені в'юни тримали тоді монополію на Сарненському базарі».

Перша згадка про Карасин, що відомий з 1544 року, є в архіві польських землевласників Любертовичів-Самчуків. Дані XIX століття трактують, що село розкинулося біля озера Карасин з водним плесом понад 16 га та притоки Случа, річечки Лисниці, й належало до Лю-биковицької волості. Діяла тут церква святого Василя Великого, яку побудували за кошти парафіян. Храм був приписаний до села Карпилівка, розташованого на відстані 15 верст.

З піснею по життю

Славиться Карасин трудолюбивими й талановитими людьми: знають і шанують тут Ганну Куришко — хранительку прадавніх пісень, яка народилася в селі й живе нині. Незайвим буде згадати, що в селі домінує вокальна традиція, тоді як інструментальна культура ще з давнини мало розвинута. Відомо, що колись місцева капела складалась з двох скрипок і бубна. Після Другої світової війни поширилась гармошка.

Ганна Куришко перейняла музичну науку від діда, який був скрипалем, і бабусі — прекрасної співачки, яка, до того ж, підіграла на бубні. Саме вона й вплинула на формування музичних здібностей і поповнення співочого репертуару Ганни. Навчилася дівчинка й танцювати. Якось навіть за виконання на рівні з дорослими танцю краков'як пан подарував їй хустинку.

Швидко промайнули роки. Хоч і зростала юна співачка в тяжких умовах, постійно збагачувала свій репертуар новими піснями. Згодом поєднала свою долю з вдівцем, який ростив шестимісячну дитину. Повнівся їх будинок дитячим щебетом. Народили та виростили Куришки ще 6 діток. Суворий чоловік не дозволяв Ганні співати, ходити на «вечорки». Однак вона знаходила на це час — часто збиралися з жінками на вулиці, аби поспівати. Коли помер глава сім'ї, як і годиться, рік дотримувала жалоби. Але з часом люди, знаючи про її талант, почали знову запрошувати співачку на різноманітні свята. Відтоді, як у селі започаткував роботу клуб, постійно брала участь у концертах, часто в сусідніх селах. Упродовж багатьох років виступала на мистецьких звітах і святах у районному й обласному центрах.

Організовувала творчі зустрічі зі студентами кафедри музичного фольклору РДГУ, Київського інституту культури. Понад 10 років співала в церковному хорі. Ганна Петрівна мала хороші взаємини з багатьма фольклористами. Викладачі окремих університетів, керівники фольклорних ансамблів неодноразово записували її голос на магнітофон. Наразі в репертуарі співачки налічується майже двісті різножанрових пісень.

Коли в селі добре розвинулась художня самодіяльність, жінка створила аматорський колектив, якому на другому оглядовому конкурсі в м. Рівне присвоїли звання народного. Учасниками гурту були здебільшого старші за віком люди. З роками чимало з них померли, тому нині колектив не діє. Голосові якості втратила з часом і головна виконавиця Ганна Куришко. Проте бабуся не переймається, бо встигла передати всі свої надбання у спадок онукам.

Талановиті вчителі — старанні учні

Затишно та зручно юним карасинцям у місцевій дев'ятирічці. Здобувають тут освіту 74 дитини. Хоча через нестачу класних кімнат навчання проходить у дві зміни, шкільну програму учні засвоюють належно. І не дивно, адже мають для цього всі умови: просторі, гарно оформлені стендами й зеленню класні кімнати, укомплектований комп'ютерами кабінет, супутниковий Інтернет. Бракує спортзалу, тоді як спортінвентарем забезпечені сповна. Однак найближчим часом у тутешньому клубі облаштують спортивну кімнату, де не лише молодь, а й учні матимуть можливість займатися на тренажерах.

Не так давно в школі замінили покрівлю, вікна. У наступному році планують зовні оббити її сайдингом, замінити в коридорі й класах підлогу. Директор Оксана Коцюба розповіла, що два роки тому урочисто відзначили 50-річчя закладу освіти. Отримали від гостей багато подарунків, серед яких телевізор, мають і власний ксерокс. Гордиться директорка вихованцями, колективом. Учителі хоч і молоді, але талановиті. Віддаються роботі сповна, про це свідчать здобутки учнів, які часто їздять на районні, обласні олімпіади, беруть активну участь у житті школи.

З миру по нитці — карасинцям храм

...Яскраво виблискують на сонці куполи новозведеного храму Святого Василя, який є найбільшою окрасою села. Старий зруйнували ще у вісімдесятих роках минулого століття, церковне начиння вивезли в Доротичі, де воно нині - невідомо. Тож і вирішили звести нову церкву. Почин у будівництво святині зробила родина Ганни Шкодич. Підтримали благородний задум багато односельців.

- Щоб закласти фундамент, знадобилось 11 тонн одного лише цементу, - розповідає сільський голова Микола Шкодич. - Будуємо храм здебільшого за благодійні кошти. Учасники церковного хору щороку їздять колядувати й щедрувати в сусідні населені пункти. На зібрані кошти придбали чимало. Отримуємо допомогу також із монастирів, від спонсорів. Наразі проводимо художні роботи, зводимо іконостас.

Два місяці тому село відвідав голова Сарненської РДА Петро Рухер, який обіцяв посприяти в придбанні церковних дзвонів. До слова, райдержадміністрація частково допомогла в забезпеченні храму каменем, який використають при зведенні огорожі.

А на тім рушникові... доля

При вході в будинок званої в селі вишивальниці Тамари Чапайло побачили рушники з серветками, які барвами виграють на стінах навіть у сінях. Очевидно, що господиня захоплюється цим ремеслом багато років.

- З дитинства, - підтвердила чепурна жінка, прочинивши міжкімнатні двері. Гостям зраділа, із задоволенням показала вишиванки: картини, доріжки, килим.

— Трудилась над останнім витвором три місяці, - каже рукодільниця. — Це хоч і копітка праця, але приємна. Коли важко на душі, берусь за полотно - й смуток як рукою знімає. Гладдю вишивати навчила мама, хрестиком – сусідка Ганна Яковець. Візерунки

здебільшого запозичую з відомого журналу «Радянська жінка», інших видань. А коли за вікном панують золотокоса осінь чи весна-чарівниця – фантазую.

Вражають оригінальністю і рушники вишивальниці, їх найбільше любить гаптувати. Нині вишиває — здебільшого червоними й чорними або голубими й синіми нитками. Майже 20 шедеврів подарувала кумам, друзям, рідним. Творити їх навчила й доньку Світлану, яка самотужки виготовила собі посаг. Любов до вишиванки прищепила їй ще в шкільному віці, сама ж Тамара Чапайло останнім часом береться за цю справу зрідка — доглядає онука.

Джерело інформації,

Не оминають мешканці Карасина публічно-шкільну бібліотеку, в якій майже 8 тисяч примірників книг, 17 найменувань періодики. Часто навідуються до книгарні студенти, бо тут можна знайти багато цікавої та потрібної їм літератури. Завідуюча бібліотекою Надія Яковець постійно збагачує книжковий фонд. З початку року вже придбала понад 30 книг, планує купити ще декілька. Традиційно проводить зі школярами свято книги, а нещодавно учень 8 класу Олександр Яковець в конкурсі «Чи знаєш ти історію книги?», який проводила Рівненська дитяча бібліотека, посів друге місце. Додому юнак повернувся з хорошими враженнями й цінним подарунком.

Працюють заклади на благо селян

Десятки років функціонує в Карасині клуб, де активно ведуть спортивно-оздоровчу, культурно— освітню роботу. За участю мешканців села весело й цікаво проходять державні свята, День села. На вихідні організують вечори відпочинку. Нещодавно на прохання молоді придбали DVD. У перспективі — зовнішні ремонтні роботи. Стабільно працюють у населеному пункті й відділення зв'язку, торгові заклади, де завжди є продукти, промислові товари, постачають на замовлення будівельні матеріали й побутову техніку.

Гарне й неповторне село Карасин, хоч і є одним з найвіддаленіших від райцентру. Не гірше тут, ніж у Глушиці чи Кам'яне-Случанському, бо електрифіковане, частково телефонізоване. Проблема лише в дорозі, що давно потребує ремонту.

ОЛЬГА ЛОТОЦЬКА.